

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI" VLORE
SENATI AKADEMIK

Nr. 1463/9 Prot.

Vlorë më, 21.05.2024

VENDIM
Nr. 2, datë 21.05.2025

PËR
MIRATIMIN PARAPRAK TË PLANIT TË VEPRIMIT PËR TRANZICIONIN
DIXHITAL GJTHËPËRFSHIRËS DHE AKSESUESHMËRINË DIXHITALE NË
KUADËR TË PROJEKTIT HAWKING

Në mbështetje të nenit 38, të Ligjit nr. 80/ 2015 "*Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë*", nenit 19, të Statutit të Universitetit "Ismail Qemali", Vlorë, referuar shkresës me nr.1338/1, prot datë 12.05.2025, Senati Akademik në mbledhjen e datës 21.05.2025,

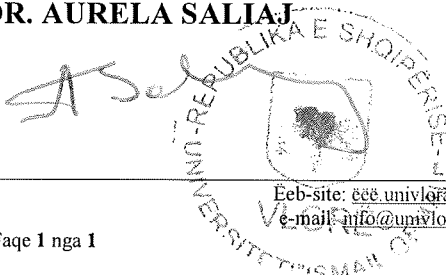
VENDOSI:

1. Të miratojë paraprakisht planin e veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjthëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale në kuadër të Projektit Hawking sipas materialit bashkëlidhur këtij vendimi
2. Implementimi i planit të aktiviteteve në kuadër të këtij projekti u sugjerohet/rekomandohet dhe shkollave të mesme.
3. Ngarkohet për zbatimin e këtij vendimi, Fakulteti Shkencave Teknike dhe Natyrore në UV.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYETARI I SENATIT AKADEMIK

PROF. DR. AURELA SALIAJ

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI" VLORË
ZV REKTOR PËR KËRKIMIN SHKENCOR DHE MARRËDHËNIET ME JASHTË
SEKTORI KËRKIMIT SHKENCOR DHE PROJEKTEVE

Nr. 1338 / Prot.

Vlorë, më 12.05/2025

Lënda: Relacion mbi shkresën nr 1338 prot, datë 06.05.20225.

KRYETAR I SENATIT AKADEMIK TË UV-SË
PROF. DR. AURELA SALIAJ

KËTU

Mbështetur në shkresën me nr 246/3 prot, datë 05.05.2025, të Dekanit të Fakultetit të Shkencave Teknike dhe Natyrore me lëndë "Përcjellje për miratimin e dokumentit strategjik - Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale, në kuadrë të projektit Erasmus+ KA2, stand 2, me akronimin HAWKING (project no.101128741)" si dhe në dokumentacionin që Sektori i Kërkimit Shkencor dhe Projekteve disponon, ju relatoj për sa vijon:

Universiteti "Ismail Qemali" Vlorë, është partner në projektin HAWKING, i cili ka filluar implementimin me 01.12.2023 dhe përfundon më 30.11.2026, me Patner Lider të konsorciumit Javna Ustanova Univerzitet Crne Gore Podgorica. Në UV koordinator i këtij projekti është Prof.As Bledar Toska, zëvendësuar për periudhën e vitit sabatik prej Dr. Eljona Proko.

Qëllimi i projektit HAWKING është të mbështesë arsimin e lartë në Ballkanin Perëndimor në përballjen me sfidat e transformimit digjital, duke promovuar përfshirjen sociale dhe barazinë në arsim. Projekti synon të reduktojë hendekun digjital që prek veçanërisht studentët me aftësi të kufizuara dhe vajzat në programet teknike, përmes zhvillimit të shërbimeve të reja mbështetëse, modernizimit të metodave të mësimdhënies dhe përmirësimit të infrastrukturës digjitale në universitet. Përmes përfshirjes në këtë projekt, Universiteti i Vlorës do të përfitojë në drejtim të fuqizimit institucional, zhvillimit profesional të stafit, dhe rritjes së kapaciteteve për të ofruar mjedise më gjithëpërfshirëse dhe të aksesueshme për të gjithë studentët, në përputhje me prioritetet e Strategjisë Evropiane për Arsimin Digjital.

Mbështetur në planin e aktivitetetve të miratuar për implementimin e këtij projekti (sipas dokumentit Grant agreement project 101128741 - HAWKING) Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale, është produkt konkret(D2.1) Paketës së Punës WP2 (Përmirësimi i tranzicionit digjital nga shkolla e meseme tek universitetet), aktiviteti T2.2, dhe është rezultat i një procesi bashkëpunues mes partnerëve të projektit, duke u mbështetur në përvojën e përfutur gjatë tre workshop-eve të zhvilluara nën drejtimin e Universitetit të Madeirës (nëntor 2024 dhe janar 2025).

Adresa / Address: Bulevardi Vlore-Skele
Tel./Fax: +355222288

Web-site: www.univlora.edu.al
e-mail: info@univlora.edu.al

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI" VLORE
ZV REKTOR PËR KËRKIMIN SHKENCOR DHE MARRËDHËNIET ME JASHTË

Dokumenti i përcjell për miratim përmban:

1. Strategji dhe masa konkrete për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës në shkollat e mesme dhe universitetet.
2. Udhëzues për drejtuesit e shkollave dhe stafin akademik për garantimin e aksesueshmërisë digjitale.
3. Plane për krijimin dhe forcimin e njësive të mbështetjes së studentëve me AK dhe zhvillimin e politikave institucionale për akses të barabartë.

Ky plan synon të zvogëlojë pengesat ekzistuese për studentët me aftësi të kufizuara dhe të sigurojë që tranzicioni digjital të jetë një prioritet institucional, në përputhje me parimet e Dizajnit Universal të të Mësuarit (UDL).

Miratimi i këtij dokumenti nga Senati Akademik është një hap i domosdoshëm për përmbushjen e detyrimeve të projektit dhe një moment vendimtar në procesin e modernizimit dhe gjithëpërfshirjes së arsimit të lartë në universitetin tone, si pjesë e angazhimit tonë për përmbushjen e objektivave të projektit HAWKING dhe avancimin e standardeve të aksesueshmërisë dhe gjithëpërfshirjes në arsimin e lartë.

ZV REKTOR
PËR KËRKIMIN SHKENCOR DHE MARRËDHËNIET ME JASHTË
Prof As Frosina Qyrdeti

Konceptoi: R. Sinanaliaj
Pranoi: A. Lucaj
Miratoi: Prof As Frosina Qyrdeti

26. Feb
K 57

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI" VLORE
FAKULTETI I SHKENCAVE TEKNIKE DHE NATYRORE
DEKANI

1338
06.05.2025

Nr. 244/3 Prot.

Vlorë, më 05/05/2025

Lënda: Përcjellje për miratimin e dokumentit strategjik "Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale," i hartuar në kuadër të projektit Erasmus+KA2, strand 2, me akronimin "HAWKING" (Project No. 101128741)

REKTORIT TË UNIVERSITETIT "ISMAIL QEMALI" VLORE
PROF. DR. AURELA SALIAJ

Me anë të kësaj shkrese, Ju përcjell kërkesën për miratimin e dokumentit strategjik "Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale," i hartuar në kuadër të projektit Erasmus+KA2, strand 2, "HARVESTING (DIGITAL) ALTERNATION IN WAYS THAT KNOCK-DOWN INACCESSIBILITY OF NEW GENERATIONS" me akronimin "HAWKING" (Project No. 101128741) nga Senati Akademik i UV-së.

- Bashkëngjitur shkresa e Zv/Dekanes së FSHTN.

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin tuaj,

DEKANI

Prof. Asoc. Miftar RAMOSAÇAJ

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI" VLORË
FAKULTETI I SHKENCAVE TEKNIKE DHE NATYRORE

Nr. 246/2 Prot.

Vlorë, më 05 /05 /2025

Lënda: Për miratimin e dokumentit strategjik "Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale," i hartuar në kuadër të projektit Erasmus+KA2, strand 2, me akronimin "HAWKING" (Project No. 101128741)

DEKANIT TË FAKULTETIT TË SHKENCAVE TEKNIKE DHE NATYRORE

PROF.ASOC. Miftar RAMOSAÇAJ

I nderuar Zoti Dekan,

Me anë të kësaj shkrese, Ju përcjell kërkesën për miratimin e dokumentit strategjik "Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale," i hartuar në kuadër të projektit Erasmus+KA2, strand 2, "HARVESTING (DIGITAL) ALTERNATION IN WAYS THAT KNOCK-DOWN INACCESSIBILITY OF NEW GENERATIONS" me akronimin "HAWKING" (Project No. 101128741) nga Senati Akademik i UV-së.

Ky projekt synon plotësimin e nevojave të studentëve me aftësi të kufizuara përmes zvogëlimit të pengesave dhe hendeqeve, kryesisht infrastrukture, përmes transformimit digjital, duke zbatuar praktika të mira dhe rritur aksesueshmërinë, bazuar në parimin e dizajnit universal të të mësuarit (Universal Design for Learning/UDL). Në këtë kuadër, dokumenti që po ju paraqesim këtu është rezultat i një procesi të gjerë bashkëpunimi, i cili përfshin rezultatet e përfuara gjatë tre *workshop*-eve online dhe fizike të organizuara nga Universiteti i Madeirës. Këto *workshop*-e kanë luajtur një rol kyç në formësimin e këtij dokumenti, duke mbledhur njohuri, praktika të mira dhe rekomandime nga palë të ndryshme të interesuara.

Workshop-i i parë, i zhvilluar online më 7–8 nëntor 2024, u përqendrua në përcaktimin e bazave për mekanizmat e tranzicionit dixhital gjithëpërfshirës, si parakushtet, rolet dhe përgjegjësitë e stafit në IAL dhe shkollat e mesme, si dhe hapat të cilat duhet të ndiqen gjatë procesit.

Workshop-i i dytë, i mbajtur fizikisht dhe online, në Madeira më 18–20 nëntor 2024, mundësoi diskutime të thelluara dhe bashkëpunim praktik për të përpunuar strategjitë e propozuara dhe zhvillimin e protokolleve të zbatimit.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI "ISMAIL QEMALI" VLORE
FAKULTETI I SHKENCAVE TEKNIKE DHE NATYRORE

Workshop-i i tretë, i zhvilluar online më 23 janar 2025, shërbeu si platformë për diskutimin e mjeteve teknike dhe udhëzimeve për përdorimin dhe integrimin e tyre në protokollet e zbatimit, përpara miratimit nga IAL-të partnere.

Duke ofruar një sërë masash të strukturuar për shtatë institucionet partnere, ky dokument synon që tranzicioni dixhital gjithëpërfshirës të shndërrohet në përparësi institucionale dhe të kërkojë një angazhim afatgjatë. Miratimi i Planit të Veprimit nga organet drejtuese universitare shënon një moment vendimtar në procesin e transformimit digjital të arsimit të lartë, duke siguruar që qasja dhe barazia të mbeten shtylla themelore të modernizimit në arsimin e lartë.

Ju faleminderit për bashkëpunimin!

Për koordinatorin e projektit

Dr. Eljona Proko

Financuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura në këtë dokument i përkasin vetëm autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmëri ato të Bashkimit Evropian apo të Agjencisë Ekzekutive Evropiane për Arsimit dhe Kulturë (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbajnë përgjegjësi për to.

HARVESTING (DIGITAL) ALTERNATION IN WAYS THAT KNOCK-DOWN INACCESSIBILITY OF NEW
GENERATIONS - HAWKING (Project No. 101128741)

Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale

Deliverable 2.2
Funchal, Madeira

Shkurt, 2025

Të dhëna mbi projektin

Titulli i plotë i projektit:	HARVESTING (DIGITAL) ALTERNATION IN WAYS THAT KNOCK-DOWN INACCESSIBILITY OF NEW GENERATIONS - HAWKING
Numri i projektit:	101128741
Akronim:	HAWKING
Website:	https://www.ucg.ac.me/rektorat/hawking
Skema e financimit:	Programme: ERASMUS+ Key Action 2: COOPERATION AMONG ORGANISATIONS AND INSTITUTIONS Action: CAPACITY BUILDING IN HIGHER EDUCATION Call: ERASMUS-EDU-2022-CBHE Topic: ERASMUS-EDU-2022-CBHE-STRAND-2 Type of Action: ERASMUS Lump Sum Grants
Data e fillimit:	1 Dhjetor 2023
Kohëzgjatja:	36 muaj
Buxheti maksimal:	881626.00 EUR
Granti total i miratuar:	793463.00 EUR
Koordinator:	UNIVERSITY OF MONTENEGRO
Partnerë të tjerë të projektit:	UNIVERSITY ADRIATIC, MNE UNIVERSITY OF TUZLA, B&H UNIVERSITY OF BIJELJINA, B&H UNIVERSITY OF EAST SARAJEVO, B&H UNIVERSITY OF VLORË, ALBANIA UNIVERSITY OF KORÇË, ALBANIA NECMETTIN ERBAKAN UNIVERSITY, TURKEY PRESCHOOL TEACHER TRAINING AND BUSINESS INFORMATICS COLLEGE, SERBIA WESTERN BALKANS INSTITUTE, SERBIA THE ORGANISATION OF AMPUTEES, B&H PEDAGOGICAL CENTRE OF MONTENEGRO, MONTENEGRO UNIVERSITY OF NICOSIA, CYPRUS UNIVERSITY OF MARIBOR, SLOVENIA UNIVERSITY OF MADEIRA, PORTUGAL

Të dhëna mbi dokumentin

Titulli i dokumentit:	i	Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale
Paketa e punës:		WP2
Deliverable:		2.2
Autorë:		Arnaldo José Dinis Fonseca, PhD - Assistant Professor, University of Madeira (UMa)
Versioni historikut	i	Data: 28/02/2025 Modifikuar prej: Arnaldo Fonseca
Dokumenti miratuar	i	-
Ndryshime:	Data:	Përshkrimi:

PËRMBAJTJA

1) PËRMBLEDHJE	5
2) HYRJE	7
3) QËLLIMI I PLANIT TË VEPRIMIT	8
4) ARSYETIM PËR HARTIMIN E PLANIT TË VEPRIMIT PËR TRANZICIONIN DIXHITAL GJITHËPËRFSHIRËS DHE AKSESUESHMËRINË DIXHITALE	10
5) KORNIZA TEORIKE DHE NORMATIVE	11
5.1. Deklarata e Incheon-it për Arsimin 2030	11
5.1.1. Përfshirje dhe Barazi:	11
5.1.2. Arsim Cilësor:	12
5.1.3. Bashkëpunim dhe Partneritete Globale:	12
5.2. Plani i Veprimit për Arsimin Dixhital (2021–2027)	13
5.3. Raporti për Arsimin Dixhital Gjithëpërfshirës (2024)	13
5.4. Përmbledhje mbi Përfshirjen Dixhitale në Arsim (2022)	14
5.5. Projektimi Universal për Nxënëit (UDL)	14
6) UDHËZIMET PËR AKSESUESHMËRINË E PËRMBAJTJES NË UEB (2021)	16
7) KORNIZA E PLANIT TË VEPRIMIT	17
8) PLANI I VEPRIMIT PËR TRANZICIONIN DIXHITAL GJITHËPËRFSHIRËS DHE AKSESUESHMËRINË DIXHITALE	21
8.1. Infrastruktura	21

8.2.	Aksesueshmëria	23
8.3.	Politikat e Përdorimit	24
8.4.	Politikat e Sigurisë Kibernetike	25
8.5.	Shprehite dhe aftësitë dixhitale	26
8.6.	Metodologji dhe kurrikul gjithëpërfshirëse	28
8.7.	Formimi dhe mbështetja për stafin akademik	29
8.8.	Pranimi dhe angazhimi dixhital	31
8.9.	Monitorimi dhe vlerësimi i vazhdueshëm	32
8.10.	Partneritete strategjike	33
8.11.	Qëndrueshmëria dhe zgjerimi	34
9)	PËRFUNDIME TË PËRGJITHSHME DHE REKOMANDIME	35
10)	REFERENCA	39

1) PËRMBLEDHJE

Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale paraqet një plan të strukturuar për të ndihmuar institucionet e arsimit të lartë në Ballkan, veçanërisht në Shqipëri, Mal të Zi dhe Bosnjë-Hercegovinë, të adoptojnë praktika dixhitale më gjithëpërfshirëse dhe të aksesueshme. Ai njeh faktin se studentët me aftësi të kufizuara përballen shpesh me pengesa të mëdha në mjediset e të nxënës dixhital dhe synon të ofrojë strategji konkrete për të kapërcyer këto boshllëqe. Dokumenti thekson rëndësinë jo vetëm të përmirësimit të teknologjisë, por edhe të nxitjes së ndryshimeve institucionale, duke siguruar që aksesueshmëria të bëhet një përparësi afatgjatë dhe jo një nismë e përkohshme.

Një hap thelbësor në këtë proces është forcimi i infrastrukturës dixhitale, duke siguruar që të gjithë studentët dhe stafi të kenë qasje në teknologji të besueshme, të sigurt dhe të përshtatshme. Kjo përfshin vlerësimin dhe përmirësimin e burimeve IT, përmirësimin e lidhshmërisë dhe integrimin e teknologjive ndihmëse për të mbështetur nevojat e ndryshme të të nxënës. Po aq e rëndësishme është zbatimi i standardeve të aksesueshmërisë, si udhëzimet WCAG 2.2, për të siguruar që platformat dixhitale dhe përmbajtja mësimore të jenë vërtet gjithëpërfshirëse. Megjithatë, përmirësimet teknologjike nuk mjaftojnë—institucionet duhet gjithashtu të vendosin politika të qarta për përdorimin e sigurt dhe etik të mjeteve dixhitale, duke zbatuar masa të forta për sigurinë kibernetike për mbrojtjen e të dhënave të studentëve. Zhvillimi i aftësive dixhitale është një tjetër pikë kyçe. Ofrimi i trajnimeve të vazhdueshme për studentët dhe mësuesit është thelbësor për të siguruar që ata të mund të përdorin platformat dixhitale në mënyrë efektive dhe të përfitojnë maksimalisht nga mjetet e aksesueshmërisë. Mësuesit, në veçanti, kanë nevojë për mbështetje të vazhdueshme përmes workshop-eve, burimeve praktike dhe asistencës teknike, për t'i

ndihmuar të integrojnë strategjitë gjithëpërfshirëse në praktikën e tyre të përditshme. Korniza Universale për të Nxënët (Universal Design for Learning (UDL) është qendrore në këtë drejtim, duke promovuar plane mësimore dhe metoda vlerësimi të përshtatshme për të përmbushur nevojat e të gjithë nxënësve.

Përtej zgjidhjeve teknike, Plani i Veprimit thekson rëndësinë e nxitjes së angazhimit dixhital brenda komuniteteve akademike. Ndërtimi i besimit në mjetet dixhitale kërkon nga institucionet të demonstrojnë në mënyrë aktive përfitimet e tyre, të mbledhin reagime nga studentët dhe stafi dhe të krijojnë një kulturë ku përfshirja në arsim është një angazhim i përbashkët. Vlerësimi dhe monitorimi i rregullt sigurojnë që përparimi të jetë i qëndrueshëm, duke nxitur institucionet të rishikojnë strategjitë, të përditësojnë qasjet dhe të adresojnë sfidat e reja.

Së fundmi, bashkëpunimi është thelbësor. Plani i Veprimit thekson nevojën për partneritete midis universiteteve, OJQ-ve, ofruesve të teknologjisë dhe vendimmarrësve politikë. Duke punuar së bashku, institucionet mund të kenë qasje në teknologji ndihmëse me kosto të përballueshme, të shkëmbejnë praktikat më të mira dhe të forcojnë kapacitetin e tyre për të zbatuar politika gjithëpërfshirëse arsimore. Sigurimi i qëndrueshmërisë së këtyre përpjekjeve kërkon integrimin e parimeve të aksesueshmërisë në kuadrot institucionale, sigurimin e fondeve afatgjata dhe ruajtjen e një angazhimi të vazhdueshëm për përfshirjen dixhitale.

Duke harmonizuar teknologjinë me arsimin gjithëpërfshirës, ky Plan Veprimi ofron një rrugë të qartë dhe të zbatueshme për institucionet e arsimit të lartë që të krijojnë mjedise mësimore më të aksesueshme. Më shumë se sa një strategji, është një thirrje për veprim për të siguruar që transformimi dixhital në arsim të jetë i barabartë, me kuptim dhe i qëndrueshëm për të gjithë studentët.

2) HYRJE

Ky Plan Veprimi shërben si një udhërrëfyes strategjik, i konceptuar për të ndihmuar Institucionet e Arsimit të Lartë (IAL) në Shqipëri, Mal të Zi dhe Bosnjë-Hercegovinë të ndjekin një rrugë të qartë drejt një tranzicioni dixhital gjithëpërfshirës, duke garantuar njëkohësisht E-Aksesueshmëri për Studentët me Aftësi të Kufizuara (SAK) dhe prindërit e tyre.

I frymëzuar nga parimet e Projektit HAWKING, ky Plan Veprimi ofron një kuadër praktik për të adresuar hendekun dixhital përmes hapave të qartë dhe të zbatueshëm. Ai përqendrohet në përmirësimin e E-Aksesueshmërisë, në optimizimin e burimeve ekzistuese dhe në zhvillimin e strukturave dhe shërbimeve mbështetëse të reja në nivel universiteti. Përmes modernizimit të metodave dhe mjeteve të mësimdhënies dhe të të nxënit, synohet të plotësohen nevojat e larmishme të studentëve në mjediset dixhitale. Ky Plan Veprimi nuk është thjesht një dokument – ai është një plan strategjik i hartuar për të përballuar sfidat e transformimit dixhital dhe për të treguar mënyrat për të siguruar një kalim më të lehtë nga arsimi parauniversitar në atë të lartë, përmes përmirësimit të infrastrukturës institucionale, përshtatjes së metodave të mësimdhënies dhe kapërcimit të boshllëqeve të dixhitalizimit. Duke vepruar si një kuadër veprimi, pritet të ndihmojë vendimmarrësit të identifikojnë pengesat, të përcaktojnë përparësitë në ndarjen e burimeve dhe të zbatojnë ndryshime domethënëse që nxisin përfshirjen dhe aksesueshmërinë.

Së fundmi, ajo që e dallon këtë Plan Veprimi është theksi i veçantë që i jep bashkëpunimit. Ai njeh faktin se ndryshimet me ndikim lindin nga puna e përbashkët – drejtuesit institucionalë, stafi akademik, stafi ndihmës, studentët dhe prindërit luajnë të gjithë një rol aktiv në hartimin dhe zbatimin e kësaj vizioni. Duke bashkuar këto zëra, Plan i ofron një strategji realiste dhe të qëndrueshme për të nxitur inovacionin në sistemin arsimor, të bazuar në barazi, gjithëpërfshirje dhe angazhim të ndërsjellë.

3) QËLLIMI I PLANIT TË VEPRIMIT

Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale, është zhvilluar si përgjigje ndaj nevojës për një dokument strategjik dhe operacional që do të udhëzojë shtatë institucionet partnere të arsimit të lartë në zbatimin e shërbimeve efektive të tranzicionit dixhital gjithëpërfshirës.

Institucionet partnere janë:

P1. UoM – Universiteti i Malit të Zi, MZ

P2. UA – Universiteti Adriatik, MZ

P3. UTZ – Universiteti i Tuzlës, B&H

P4. UBN – Universiteti i Bijeljinës, B&H

P5. UES – Universiteti i Sarajevës Lindore, B&H

P6. UV – Universiteti i Vlorës, Shqipëri

P7. UK – Universiteti i Korçës, Shqipëri

Kjo nismë mbështetet mbi këto shtylla kryesore:

- **Përcaktimi i protokolleve të zbatimit** – Plani i Veprimit vendos një grup udhëzimesh të qarta dhe protokollësh operacionale që do t'u mundësojnë IAL-ve dhe shkollave të mesme të strukturojnë dhe integrojnë shërbimet e aksesueshmërisë dixhitale në mjedisin e tyre akademik.
- **Mbështetja për miratimin institucional** – Pasi të jenë përgatitur, protokollet e përshkruara në Planin e Veprimit do t'u paraqiten këshillave drejtues të shtatë IAL-ve partnere, të cilat do të jenë përgjegjëse për miratimin dhe integrimin zyrtar të tyre në politikat institucionale. Ky

hap është vendimtar për të siguruar përkushtimin institucional dhe zbatimin e qëndrueshëm të udhëzimeve të propozuara.

- **Nxjitja e barazisë në arsimin e lartë** – Zbatimi i Planit të Veprimit jo vetëm që standardizon praktikat e aksesueshmërisë dixhitale, por gjithashtu krijon kushte për studentët me aftësi të kufizuara që të përballojnë tranzicionin drejt arsimit të lartë me më shumë autonomi dhe mbështetje të përshtatshme. Kjo përfshin përdorimin e teknologjive ndihmëse dhe përshtatjen e kurrikulës në përputhje me parimet e Universal Design for Learning (UDL).
- **Qëndrueshmëri dhe zbatueshmëri** – Plani i Veprimit luan gjithashtu një rol thelbësor në krijimin e një modeli të qëndrueshëm dhe të zbatueshëm në shkallë më të gjerë, duke lejuar që institucione të tjera apo sisteme arsimore të adoptojnë praktika të ngjashme në të ardhmen.

Ky dokument është rezultat i një procesi të gjerë bashkëpunues, i cili përfshin rezultatet e përfutuara gjatë tre workshop-eve të organizuara nga Universiteti i Madeirës. Këto workshop-e kanë luajtur një rol kyç në formësimin e Planit, duke mbledhur njohuri, praktika të mira dhe rekomandime nga palë të ndryshme të interesuara.

Workshop-i i parë, i zhvilluar online më 7–8 nëntor 2024, u përqendrua në përcaktimin e bazave për mekanizmat e tranzicionit dixhital gjithëpërfshirës, si parakushtet, rolet dhe përgjegjësitë e stafit në IAL dhe shkollat e mesme, si dhe hapat të cilat duhet të ndiqen gjatë procesit.

Workshop-i i dytë, i mbajtur fizikisht në Madeira më 18–20 nëntor 2024, mundësoi diskutime të thelluara dhe bashkëpunim praktik për të përpunuar strategjitë e propozuara dhe zhvillimin e protokolleve të zbatimit.

Së fundmi, workshop-i i tretë, i zhvilluar online më 23 janar 2025, shërbeu si platformë për diskutimin e mjeteve teknike dhe udhëzimeve për përdorimin dhe integrimin e tyre në protokollet e zbatimit, përpara miratimit nga IAL-të partnere.

Duke ofruar një sërë masash të strukturuar për shtatë institucionet partnere, ky dokument synon që tranzicioni dixhital gjithëpërfshirës të shndërrohet në përparësi institucionale dhe të kërkojë një angazhim afatgjatë. Miratimi i Planit të Veprimit nga organet drejtuese universitare shënon një moment vendimtar në procesin e transformimit dixhital të arsimit të lartë, duke siguruar që qasja dhe barazia të mbeten shtylla themelore të modernizimit në arsimin e lartë.

4) ARGUMENTIMI PËR HARTIMIN E NJË PLANI VEPRIMI PËR TRANZICIONIN DIXHITAL GJITHËPËRFSHIRËS DHE E-AKSESUESHËRINË

Tranzicioni dixhital është shndërruar në një nga shtyllat kryesore të reformave arsimore gjatë dekadës së fundit, veçanërisht pas përshpejtitimit të diktuar nga pandemia e COVID-19. Në veçanti në rajonin e Ballkanit Perëndimor, dixhitalizimi në sektorin e arsimit ka marrë një rëndësi të veçantë, por gjithashtu ka nxjerrë në pah pabarazi të thella, të njohura gjerësisht si “ndarje dixhitale”, të cilat kufizojnë qasjen e barabartë në arsim dhe mund të rrezikojnë suksesin akademik të shumë studentëve dhe familjeve të tyre.

Për studentët me aftësi të kufizuara (SAK), këto pabarazi janë edhe më të theksuara, duke krijuar pengesa shtesë si për qasjen në arsimin e lartë, ashtu edhe për vazhdimësinë e studimeve. Ndër sfidat më të mëdha me të cilat përballen këta studentë, mund të përmendim:

- Mungesën e aksesueshmërisë dixhitale në platformat dhe përmbajtjet mësimore;
- Mospërshtatjen e metodave pedagogjike për të adresuar nevojat e tyre të veçanta;
- Infrastruktura institucionale dhe mbështetëse të papërshtatshme, që shpesh nuk arrijnë t’i përfshijnë këta studentë në mënyrë të barabartë.

Këto pengesa bëhen të dukshme veçanërisht gjatë fazës kritike të kalimit nga arsimi parauniversitar në arsimin e lartë. Në këtë fazë, studentët kanë nevojë për burime më të sofistikuara dhe për një këshillim të vazhdueshëm që t’i ndihmojë të orientojnë drejt mjediseve të reja të të nxënies dixhitale.

Përballja me këto sfida është thelbësore për të siguruar një arsim vërtet gjithëpërfshirës dhe të barabartë në epokën e transformimit dixhital. Disa projekte në rajonin e Ballkanit Perëndimor kanë përfutur financim për të mbështetur regjistrimin dhe përfundimin me sukses të arsimit të lartë nga studentët me aftësi të kufizuara. Megjithatë, ndikimi ka qenë relativisht i kufizuar. Iniciativat e dixhitalizimit janë përqendruar kryesisht në përmirësimin e aftësive të stafit akademik dhe zhvillimin e platformave si Moodle apo MOOCs. Rrjedhimisht, lidhja mes këtyre përpjekjeve ka mbetur kryesisht e fragmentarizuar, duke lënë hapësirë për përparime të mëtejshme.

Pikërisht në këtë kontekst merr kuptim zhvillimi i një Plani Veprimi për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale, i cili synon të krijojë një kuadër të organizuar procedurash dhe kërkesash që nxisin integrimin e teknologjisë dixhitale dhe zgjidhjeve përmes teknologjisë arsimore si mjete për forcimin e arsimit të lartë gjithëpërfshirës.

5) KORNIZA TEORIKE DHE NORMATIVE

Ky Plan Veprimi mbështetet në një sërë dokumentesh ndërkombëtare që përbëjnë bazën për ndërtimin e një qasjeje gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme ndaj arsimit dhe dixhitalizimit të tij. Korniza teorike dhe normative ofron orientim strategjik në përputhje me objektivat globale për zhvillim të qëndrueshëm dhe barazi në arsim.

5.1. Deklarata e Incheon-it për Arsimin 2030

Deklarata e Incheon-it, e miratuar në vitin 2015, përfaqëson një angazhim të përbashkët global për transformimin e sistemit arsimor në një periudhë 15-vjeçare. Ajo shërben si themel për Objektivin 4 të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG 4), që synon të "sigurojë arsim gjithëpërfshirës, të barabartë dhe cilësor, si dhe mundësi për të nxënë gjatë gjithë jetës për të gjithë" deri në vitin 2030.

5.1.1. Gjithëpërfshirja dhe barazia:

Deklarata thekson rëndësinë e përfshirjes në arsim, duke garantuar që çdo individ, veçanërisht ata nga grupet e marginalizuara si personat me aftësi të kufizuara, vajzat dhe personat që jetojnë në varfëri, të ketë mundësi të barabarta për të mësuar.

5.1.2. Cilësia në arsim:

Përveç sigurimit të aksesit, deklarata nënvizon domosdoshmërinë e ofrimit të një arsimi cilësor, që u jep nxënësve njohuri, aftësi dhe kompetenca të dobishme për zhvillimin personal dhe shoqëror.

5.1.3. Bashkëpunimi dhe partneritetet globale:

Deklarata bën thirrje për bashkëpunim të ngushtë ndërmjet qeverive, shoqërisë civile dhe organizatave ndërkombëtare, duke theksuar se përmbushja e objektivave arsimore kërkon përpjekje të përbashkëta dhe partneritete të qëndrueshme.

Kjo deklaratë shërben si bazë për Kornizën e Veprimit të Arsimit 2030, e cila ofron udhëzime konkrete për zbatimin e SDG 4 edhe për transformimin e sistemeve arsimore në nivel global.

5.2. Plani i Veprimit për Arsimin Dixhital (2021–2027)

Plani i Veprimit për Arsimin Dixhital i Bashkimit Evropian është një dokument strategjik që promovon arsim dixhital gjithëpërfshirës dhe të aksesueshëm në të gjithë Evropën. Ai vendos në qendër zhvillimin e aftësive dixhitale të mësuesve dhe nxënësve, si dhe garantimin e aksesit të barabartë në pajisje, platforma dhe mjete dixhitale, veçanërisht për ata me nevoja të veçanta arsimore. Gjithashtu, plani thekson rolin kyç që luajnë siguri dhe lidhshja me pajisjet dixhitale të përshtatura për të mbështetur në mënyrë efektive këta studentë.

5.3. Raporti për Arsimin Dixhital Gjithëpërfshirës (2024)

Ky raport, i përgatitur nga Agjencia Evropiane për Nevoja të Veçanta dhe Arsim Gjithëpërfshirës, trajton sfidat që sjell transformimi dixhital për nxënësit me nevoja të veçanta. Ai thekson

domosdoshmërinë që këta nxënës të mos mbeten pas në procesin e dixhitalizimit dhe nënvizon rëndësinë e përfshirjes së tyre si në mësimin tradicional ashtu edhe në formatet hibride.

5.4. Përmbledhja mbi Përfshirjen Dixhitale në Arsim (2022)

Publikuar në vitin 2022, ky dokument ofron një analizë të thelluar të praktikave dhe nismave aktuale në nivelet lokale, rajonale dhe kombëtare në disa nga shtetet anëtare të përzgjedhura të Bashkimit Evropian. Qëllimi i tij është të udhëzojë politikëbërësit dhe profesionistët në të gjithë BE-në në përmirësimin e cilësisë dhe gjithëpërfshirjes së sistemeve arsimore dhe të formimit profesional, përmes përdorimit efektiv të mjeteve dixhitale. Dokumenti paraqet tetë raste studimore, të realizuara si pjesë e studimit "Përmirësimi i të Nxënësve përmes Mjeteve dhe Praktikave Dixhitale: Si mund të ndihmojë teknologjia dixhitale në arsimin e detyrueshëm për të nxitur përfshirjen", i zhvilluar nga shtatori 2020 deri në gusht 2021. Ai shqyrton mënyrat se si teknologjia dixhitale mund të nxisë përfshirjen në shkolla, duke evidentuar praktikën që mbështesin integrimin e nxënësve me nevoja të veçanta përmes përdorimit të mjeteve dixhitale që përmirësojnë aksesin dhe barazinë në mjedisin shkollor.

5.5. Projektimi Universal për të Nxënës /Universal Design for Learning (UDL)

Projektimi Universal për të Nxënës (UDL) është një model pedagogjik që synon të sigurojë përfshirje dhe aksesueshmëri në arsim, duke njohur larminë mes nxënësve dhe duke promovuar forma të ndryshme të angazhimit, përfaqësimit dhe shprehjes. I mbështetur në neuroshkencë, UDL propozon praktika fleksibël të mësimdhënies që u përgjigjen nevojave të nxënësve me nevoja të veçanta arsimore (NVA), duke u ofruar të gjithëve mundësi të barabarta për të mësuar (CAST, 2018). Koncepti i Projektimit Universal e ka origjinën në arkitekturë dhe në dizajnin gjithëpërfshirës të hapësirave mësimore, dhe është aplikuar në arsim për të siguruar që procesi mësimor të jetë i aksesueshëm që në fazën fillestare të planifikimit. Ndryshe nga përshtatjet e rastit, UDL parashikon dhe shmang pengesat, duke siguruar që mjedisi i të nxënësve të përfshijë që në fillim larminë e nxënësve.

UDL nuk synon përshtatje të pjesshme ose të vonshme, por ndërton një mjedis të hapur që në fillim, ku gjithësecili ka mundësi të barabarta për të mësuar.

Tre parimet kryesore të UDL janë:

- Sigurimi i mënyrave të ndryshme të përfaqësimit të informacionit, duke njohur se nxënësit e perceptojnë dhe përpunojnë informacionin në mënyra të ndryshme;
- Sigurimi i mënyrave të ndryshme të shprehjes dhe veprimit, duke u dhënë nxënësve hapësirë për të treguar njohuritë në forma të ndryshme;
- Sigurimi i mënyrave të ndryshme për angazhim, duke marrë parasysh motivimin, interesat dhe nevojat individuale të nxënësve.

Në rastin e studentëve me aftësi të kufizuara, që përballen me pengesa si vështirësi në lëvizje, disleksi, çrregullime të vëmendjes ose spektrit të autizmit, zbatimi i UDL mundëson:

- Përdorimin e materialeve të përshtatura sipas nevojave individuale;
- Nxitjen e autonomisë dhe të vetëpërcaktimit në të nxënë;
- Ndërtimin e një mjedisi mësimor gjithëpërfshirës, që nuk i ndan nxënësit në kategori dhe nuk kërkon përshtatje të mëvonshme.

6) UDHËZIMET PËR AKSESUESHMËRINË E PËRMBAJTJES NË UEB (2021)

Udhëzimet për Aksesueshmërinë e Përmbajtjes në Ueb (Web Content Accessibility Guidelines – WCAG) versioni 2.2 përfshijnë një sërë rekomandimesh që synojnë të bëjnë përmbajtjen në internet më të aksesueshme. Zbatimi i këtyre udhëzimeve siguron që përmbajtja dixhitale të jetë e kuptueshme dhe e përdorshme nga një gamë e gjerë përdoruesish me aftësi të kufizuara, përfshirë ata me verbëri ose shikim të kufizuar, humbje dëgjimi, lëvizshmëri të kufizuar, vështirësi në të folur, ndjeshmëri ndaj dritës, ose me kombinime të këtyre karakteristikave. Udhëzimet gjithashtu ofrojnë

mbështetje për persona me vështirësi në të nxënë dhe me kufizime njohëse, megjithëse nuk i adresojnë plotësisht të gjitha nevojat e këtyre përdoruesve. WCAG 2.2 mbulon aksesueshmërinë e përmbajtjes në ueb për të gjitha llojet e pajisjeve: kompjuterë, laptopë, tableta dhe telefona inteligjentë. Duke ndjekur këto udhëzime, përmbajtja në ueb bëhet më e përdorshme edhe për një publik më të gjerë, jo vetëm për personat me aftësi të kufizuara.

Kriteret e suksesit të WCAG 2.2 janë formuluar si deklarata të matshme, të cilat mund të testohen dhe nuk varen nga teknologji të caktuara. Udhëzime për mënyrën e përmbushjes së këtyre kriterëve në teknologji të veçanta, së bashku me informacion të përgjithshëm për interpretimin e tyre, ofrohen në dokumente të ndara. Për një hyrje të përgjithshme dhe lidhje me materiale teknike dhe arsimore që lidhen me WCAG, mund të konsultohet përmbledhja *Overview of Web Content Accessibility Guidelines*.

Zhvillimi i Planit të Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale për drejtuesit e shkollave të mesme, për studentët me aftësi të kufizuara (SAK) dhe për prindërit e tyre, mbështetet në parimet dhe objektivat e përcaktuara në udhëzimet WCAG 2.2. Përfshirja e këtyre standardeve synon të sigurojë që mjetet, platformat dhe përmbajtjet në ueb, të përdorura në arsimin parauniversitar, të jenë të aksesueshme dhe gjithëpërfshirëse për studentët me aftësi të kufizuara.

Kjo qasje jo vetëm që mbështet një spektër të gjerë nevojash duke përfshirë ato vizuale, dëgjimore, motorike dhe njohëse, por gjithashtu ofron mbështetje të rëndësishme për prindërit dhe drejtuesit shkollorë në krijimin e një mjedisi arsimor gjithëpërfshirës. Për më tepër, Plani integron praktikën më të mira dhe rekomandime teknike që udhëzojnë institucionet shkollore në zbatimin efektiv të standardeve të aksesueshmërisë, duke siguruar që tranzicioni dixhital në arsim të jetë i drejtë, i përdorshëm dhe i përshtatur me nevojat e të gjithë pjesëmarrësve.

7) KORNIZA E PLANIT TË VEPRIMIT

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

Ky Plan Veprimi identifikon njëmbëdhjetë fusha prioritare që, duke vepruar si shtylla të tij themelore, konsiderohen thelbësore për realizimin e një tranzicioni dixhital gjithëpërfshirës dhe për garantimin e aksesueshmërisë dixhitale. Secila nga këto fusha luan një rol të rëndësishëm në ndërtimin e një ekosistemi arsimor që përdor teknologjitë dixhitale dhe zgjidhjet e teknologjisë arsimore për të forcuar gjithëpërfshirjen në arsimin e lartë.

Këto fusha nënvizojnë gjithashtu se tranzicioni dixhital, në këtë kontekst, nuk është vetëm një proces teknologjik, por përfaqëson një transformim tërësor i cili përfshin aspekte strukturore, organizative dhe pedagogjike, me qëllim ndërtimin e një mjedisi mësimor që ofron mundësi të barabarta për të gjithë. Ky transformim kërkon rikonceptimin e praktikave, politikave dhe infrastrukturës, në mënyrë që përfshirja dhe barazia të jenë të garantuara dhe të qëndrueshme.

Fushat prioritare përfshijnë:

Për të analizuar dhe zbatuar në mënyrë efektive fushat prioritare të identifikuara, përdoret një kornizë metodologjike e ndërtuar mbi shtatë parametra kyç: **Objektivat, Masat, Rezultatet e Pritshme, Treguesit e Suksesit, Burimet e Nevojshme, Përgjegjësitë, dhe Rreziqet dhe Sfidat.**

Kjo strukturë mundëson një qasje sistematike dhe të qëndrueshme, duke garantuar që çdo nismë të planifikohet, të zbatohet dhe të vlerësohet me kujdes.

- **Objektivat**

Objektivat përcaktojnë qëllimin thelbësor të secilës fushë ndërhyrjeje, duke i lidhur nismat me objektivat globale për përfshirje dixhitale dhe aksesueshmëri dixhitale. Ato vendosin drejtimin strategjik, duke garantuar që të gjitha veprimet të kontribuojnë në ndërtimin e një ekosistemi dixhital gjithëpërfshirës.

- **Masat**

Masat përshkruajnë aktivitetet konkrete që duhet të ndërmerren për të arritur objektivat e përcaktuara. Ato formojnë një strategji të qartë dhe të detajuar që lehtëson zbatimin praktik të nismave.

- **Rezultatet e pritshme**

Rezultatet e pritshme pasqyrojnë ndryshimet ose përfitimet që parashikohen si rezultat i zbatimit të veprimeve. Ato ofrojnë një pamje të qartë të ndikimit të synuar, duke mundësuar vlerësimin nëse veprimet po çojnë drejt efekteve pozitive të dëshiruara.

- **Treguesit e suksesit**

Treguesit e suksesit, si matës të saktë dhe të numërueshëm, shërbejnë për të monitoruar përparimin dhe për të vlerësuar efektivitetin e veprimeve të zbatuara në kuadër të Planit të Veprimit. Ata janë thelbësorë për aktorët institucionalë që marrin vendime të informuara dhe rishikojnë strategjitë kur është e nevojshme.

- **Burimet e nevojshme**

Ky komponent është thelbësor, pasi identifikimi i burimeve të nevojshme siguron që nismat të jenë të zbatueshme dhe të qëndrueshme. Një analizë e kujdesshme e burimeve materiale, njerëzore dhe financiare ndihmon në shmangien e vonësave dhe në optimizimin e përdorimit të tyre për realizimin me sukses të objektivave.

- **Përgjegjësitë**

Përcaktimi i përgjegjësive sqaron se kush është përgjegjës për çdo veprim apo fushë ndërhyrjeje, duke rritur efikasitetin dhe llogaridhënien gjatë zbatimit të nismave. Kjo përfshin identifikimin e drejtuesve, ekipeve apo njësive përkatëse që koordinojnë aktivitetet dhe mbështesin komunikimin e bashkëpunimin ndërmjet aktorëve të ndryshëm.

- **Rreziqet dhe sfidat**

Marrja parasysh e rreziqeve dhe sfidave është vendimtare për suksesin e Planit. Parashikimi i pengesave të mundshme mundëson zhvillimin e strategjive të zbutjes dhe planeve rezervë, duke rritur qëndrueshmërinë e nismave dhe duke garantuar një qasje proaktive për të ruajtur vazhdimësinë dhe efektivitetin e tranzicionit dixhital gjithëpërfshirës.

HAWKING

Ministria e Arsimit dhe Shkencës
Shkollat e Arsimit të Lartë dhe të Mesëm

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës
dhe aksesueshmërinë dixhitale

8) PLANI I VEPRIMIT PËR TRANZICIONIN DIXHITAL GJITHËPËRFSHIRËS DHE AKSESUESHMËRINË DIXHITALE

8.1. INFRASTRUKTURA

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

HAWKING

Shërbime dhe Produkte të Komputimit dhe
Telekomunikimit

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

	kufizuara	mira për	ndjekjen e
	- Më pak raste ndërprerjesh në rrjet ose shkeljesh të sigurisë kibernetike	përshtatjen e kushteve për studentët me aftësi të kufizuara.	zhvillimeve të shpejta teknologjike dhe të kërcënimeve në fushën e sigurisë kibernetike

8.2. AKSESUESHMËRIA

OBJEKTIVI: TË SIGUROHET QË PLATFORMAT DHE PËRMBAJTJET DIXHITALE TË PËRDORURA NË MËSIMDHËNIE DHE TË NXËNË TË JENË TË AKSESUESHME PËR STUDENTËT DHE STAFIN ME AFTËSI NDRYSHË.

Qëllimi për të garantuar që të gjitha platformat dhe përmbajtjet dixhitale të jenë të aksesueshme është në përputhje me parimet e barazisë dhe të mundësive të barabarta dhe përbën një bazë thelbësore për ndërtimin e një ekosistemi dixhital gjithëpërfshirës. Kjo fushë nuk pasqyron vetëm një angazhim etik dhe shoqëror, por siguron gjithashtu që arsimi dixhital të jetë vërtet gjithëpërfshirës, duke eliminuar pengesat që mund të kufizojnë pjesëmarrjen e plotë të studentëve me nevoja të ndryshme.

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET NEVOJSHME	E PËRGJEGJËSI T	RREZIQET DHE SFIDAT
-Të sigurohet që shërbimet dixhitale të jenë të centralizuara dhe të aksesueshme për të gjithë studentët e universitetit	Përmbajtje dhe platforma dixhitale të aksesueshme, që mundësojnë përfshirjen e plotë të të gjithë përdoruesve, pa përjashtim.	-Numri i burimeve dixhitale të aksesueshme në të gjitha programet e studimit.	Buxhet për përshatjen e softuerit dhe përmbajtjes	Stafi i IT	Hezitimi i stafit akademik për të përshatur përmbajtjen mësimore
-Të zbatohet udhëzuesi për aksesueshmërinë WCAG 2.2 në platformat dixhitale		-Përdorimi i platformave/shërbimeve dixhitale			Vështirësia për të ndjekur ndryshimet e shpejta në

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

	- Komente pozitive nga studentët me nevojë të veçanta	standardet e aksesueshmërisë
--	---	------------------------------

8.3. POLITIKAT E PËRDORIMIT

OBJEKTIVI: TË PËRCAKTOHEN DHE TË ZBATOHEN POLITIKA TË QARTA PËR PËRDORIMIN E MIETEVE DHE PLATFORMAVE DIXHITALE, ME QËLLIM GARANTIMIN E QENDRUESHMERISË DHE PËRDORIMIT TË PËRGJEGJSHËM.

Politikat për përdorimin e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (tik), në disa raste, tashmë rregullohen nga kuadri ligjor ose normativ në shumë vende, për të siguruar që teknologjia të përdoret në mënyrë të sigurt, gjithëpërfshirëse dhe me përgjegjësi. Vendosja e këtij objekti synon të theksojë nevojën për zhvillimin dhe zbatimin e politikave të qarta, duke reflektuar rëndësinë e krijimit të një mjedisi dixhital që garanton mbrojtje, barazi dhe respektim të të drejtave të të gjithë përdoruesve – veçanërisht në një kontekst arsimit, ku të dhënat dhe aksesueshmëria përbëjnë elementë të ndjeshëm dhe thelbësorë. Një kuadër rregulator i qartë është i domosdoshëm për të siguruar që teknologjia të përdoret në mënyrë të sigurt, gjithëpërfshirëse dhe të përgjegjshme.

MASAT

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	E BURIMET NEVOJSHME	E PËRGJEGJËSIT	RISKS AND CHALLENGES
- Të hartohen politika për përdorimin e sigurt dhe me përgjegjësi të TIK	Mjedis dixhital i sigurt dhe i rregulluar, me politika të qarta mbi aksesueshmërinë, sigurinë dhe privatësinë.	- Ulje e numrit të incidenteve të sigurisë - Komente pozitive në vlerësimet pas sesioneve, ku pjesëmarrësit raportojnë përmirësim në të kuptuar	- Këshillim ligjor - Trajnim dhe/ose ekip trajnues - Buxhet për organizimin dhe promovimin e sesioneve (nëse zhvillohen fizikisht) ose për licenca të platformës (nëse)	- Staf i administrative - Staf i IT	- Vështirësi në sigurimin e respektimit të politikave të përdorimit - Kufizime financiare - Sfidat rregulatore – politikat ose të dhënat mund të jenë të paplota

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

	Zbatueshmëri e politikave të privatësise	zhvillohen në mënyrë virtuale)
--	--	-----------------------------------

8.4. POLITIKAT E SIGURISË KIBERNETIKE

	OBJEKTIVI: TË MBROHEN TË DHËNAT DHE PRIVATËSIA, SI DHE TË MONITOROHET NË MËNYRË TË VAZHDUESHME SIGURIA KIBERNETIKE.	
Me rritjen e lidhjes së institucioneve arsimore në rrjet, rritet edhe ndjeshmëria e tyre ndaj sulmeve kibernetike, çka kërkon jo vetëm veprime të izoluar, por edhe strategji të vazhdueshme dhe proaktive. Qëllimi për të mbrojtur të dhënat dhe për të monitoruar në mënyrë të pandërprerë sigurinë kibernetike pasqyron natyrën dinamike dhe të paparashikueshme të kërcënimeve dixhitale, duke u bërë i rëndësishëm veçanërisht në kontekstin e studentëve me aftësi të kufizuara (SAK).		

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
-Zbatimi i sistemeve të sigurisë për mbrojtjen e të dhënave -Monitorimi dhe përditësimi i protokolleve të sigurisë kibernetike -Zhvillimi i sesioneve të rregullta informuese dhe trajnimi mbi politikën e sigurisë kibernetike -Ndërtimi i ekipit për sigurinë kibernetike -Testime të rregullta të sigurisë së sistemit	Mbrojtje efektive ndaj kërcënimeve kibernetike, duke garantuar integritetin e të dhënave dhe privatësinë e përdoruesve.	-Ulja e numrit të incidenteve të sigurisë -Numri i studentëve dhe anëtarëve të stafit që marrin pjesë rregullisht në sesione	-Programe softuerike për sigurinë -Specialistë të kualifikuar në sigurinë kibernetike për hartimin dhe monitorimin e politikave	-Ekipi i sigurisë kibernetike -Stafi i IT -Specialisti për mbrojtjen e të dhënave	-Kërcënime kibernetike që ndryshojnë vazhdimisht -Rezistencë e mundshme ndaj praktikave të sigurisë kibernetike dhe kufizime buxhetore

informuese dhe trajnime mbi sigurinë kibernetike	-Buxhet për zbatimin e aktiviteteve të parashikuara -Alokim buxhetor për blerjen dhe mirëmbajtjen e teknologjive të sigurisë	-Vështirësi në sigurimin e përputhshmërisë me standarde të ndryshme ligjore dhe rregullatore
--	---	--

OBJEKTIVI: TË SIGUROHEN ARTËSI DIXHITALE TË STUDENTËT DHE STAFI AKADEMIK PËR TË NAVIGUAR NË MËNYRË TË SIGURT DHE EFIKASE NË MJEDISIN DIXHITAL.

Shprehitë dhe aftësitë dixhitale përbëjnë një shtyllë themelore brenda planit të tranzicionit dixhital gjithëpërfshirës dhe të aksesueshmërisë dixhitale, pasi ato sigurojnë që studentët dhe stafi akademik të jenë të përgatitur të përdorin teknologjitë në mënyrë të sigurt, efikase dhe gjithëpërfshirëse. qëllimi për të garantuar aftësi dixhitale te studentët dhe stafi akademik pasqyron nevojën për ta shndërruar teknologjinë në një mjet të aksesueshëm dhe të kuptueshëm për të gjithë. Kjo qasje shkon përtej përdorimit të thjeshtë të pajisjeve; ajo përfshin formim kritik për t'u përballur me sfida e mjedisit dixhital, si siguria kibernetike, aksesueshmëria dhe navigimi efikas në platformat arsimore. një tranzicion dixhital efektiv kërkon jo vetëm infrastrukturë, por edhe formim të përdoruesve, në mënyrë që ata të mund ta përdorin atë në mënyrë të pavarur dhe me përgjegjësi.

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
-Programe për zhvillimin e shprehive dixhitale / prezantimi i një kurrrikule për aftësi dixhitale	Rritje e aftësive dixhitale të studentëve dhe stafit akademik, duke nxitur përfshirjen dhe pjesëmarrjen në mjedisin dixhital.	-Vlerësimet pozitive nga studentët dhe stafi akademik	-Materiale trajnimi -Trajnerë të kualifikuar	-Koordinatori i programit të studimit	Rezistenca e studentëve dhe e stafit akademik për të marrë pjesë në
-Zbatimi i trajnimeve dhe punëtorive të rregullta për					

HAWKING

Hawking Center for Advanced Studies
Faculty of Education, University of Tirana

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

studentët dhe stafin akademik mbi aftësitë dixhitale dhe veçoritë e aksesueshmërisë

Programi "Mentori dixhital": caktimi i anëtarëve me përvojë të stafit akademik si mentorë për të mbështetur kolegët dhe studentët në zhvillimin e aftësive dixhitale

-Pjesëmarrje aktive në modulet e trajnimit

-Përqindja e studentëve dhe stafit akademik që raportojnë përmirësim të aftësive të tyre dixhitale pas mentorimit

Masimdhënësit e TIK

programet e trajnimit dhe mentorimit

HAWKING

Reshetitë e Internetit dhe e Komunikimit
Duke përdorur teknologjinë e Komunikimit

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

8.6. METODOLOGJI DHE KURRIKULI GJITHËPËRFSHIRËSE

OBJEKTIVI: TË PËRSHTATET KURRIKULA ME PËRMBAJTJEN DIXHITALE PËR TË GARANTUAR PËRFSHIRJEN E TË GJITHË STUDENTËVE.					
Qëllimi për të përshtatur kurrikulën dhe përmbajtjen dixhitale për të siguruar përfshirjen e të gjithë studentëve pasqyron një angazhim ndaj parimit të barazisë në arsim, duke njohur faktin se studentët mësojnë në mënyra të ndryshme dhe se përdorimi i teknologjive mund të shërbejë si një lehtësues në procesin mësimdhënies-nxënies. Që tranzicioni dixhital të jetë vërtet gjithëpërfshirës, është e nevojshme që përmbajtja dhe aktivitetet të planifikohen duke marrë parasysh larminë e nevojave të studentëve, në veçanti studentët me aftësi të kufizuara (SAK).					
MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
-Trajnim i stafit akademik mbi metodat e mësimdhënies gjithëpërfshirëse, përdorimin e teknologjive të aksesueshme dhe mjeteve për përshtatjen e mësimin	-Zhvillimi i aktiviteteve dhe përmbajtjeve dixhitale gjithëpërfshirëse, të përshtatura me larminë e aftësive dhe stileve të të nxënësve	-Zbatimi i një kurrikule të përshtatur	-Programe për redaktim përmbajtjeje	-Stafi akademik	-Mungesë kohe për përshtatjen e përmbajtjes
-Planifikimi i aktiviteteve gjithëpërfshirëse bazuar në taksonomitë e aktiviteteve dixhitale	-Përdorimi i mjeteve dixhitale të përshtatura për vlerësimin e studentëve me nevojë të veçanta arsimore (NVA)	-Përmbajtje dixhitale që mbështet larminë e aftësive dhe stileve të të nxënësve	-Udhëzues pedagogjikë gjithëpërfshirës	-Koordinatori i programit të studimit	-Rezistenca nga ana e stafit akademik ose studentëve ndaj metodave të reja të mësimdhënies apo përdorimit të mjeteve dixhitale
-Hartimi i materialeve mësimore që ndjekin parimet e Universal Design for Learning (UDL)	-Materialet dixhitale do të jenë të aksesueshme për studentët me aftësi të kufizuara	-Mjete dixhitale që mbështesin aktivitetet e	-Pajisje teknike: kompjutere, tableta, projektore, rrjet internet	-Miratimi dhe mbikëqyrja e zbatimit të përshtatjeve të kurrikulës dhe shpërndarjen e burimeve	
-Përshtatja e përmbajtjes për të përfshirë nëntituj, përkrim zanor dhe elementë të tjerë të aksesueshmërisë					
-Zbatimi i mjeteve dixhitale për të mbështetur					

HAWKING

Strategjia e Arsimit dhe Shkencës 2020-2026
Përfaqësohet nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës

Plani i veprimtimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

formate të ndryshme vlerësimi, si pyetësorë interaktivë, video dhe projekte bashkëpunuese.	vlerësimi të studentët me aftësi përshatura për të kufizuar studentët me nevojë të veçanta arsimore (NVA)
--	---

8.7. TRAINIMI DHE MBËSHETETJA PËR STAFIN AKADEMIK

OBIJEKTIVI: TË TRAJNOHET STAFI AKADEMIK PËR TË PËRDORUR DHE PËRSHATUR TEKNOLOGJITË E AKSESUESHME NË PRAKTIKAT E TYRE PEDAGOGJIKE. Qëllimi për të fuqizuar stafin akademik në përdorimin dhe përshtatjen e teknologjive të aksesueshme përqyron nevojën për të shkruar përtej përdorimit bazë të mjeteve dixhitale, duke promovuar një qasje pedagogjike inovative, por edhe të barabartë, me synim mbështetjen e zhvillimit të aftësive të studentët me aftësi të kufizuara (SAK). Aksesueshmëria dixhitale nuk mund të mbetet një shqetësim i izoluar i specialistëve të teknologjisë, por duhet të integrohet në rutinën e përditshme të institucionit, duke u bërë pjesë përbërëse e praktikave pedagogjike të gjithë stafit akademik.

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
- Organizimi i workshop-eve dhe trainimeve mbi projektimin gjithëpërfshirës	Stafi akademik pajiset me njohuritë, aftësitë dhe burimet e nevojshme për të zbatuar në mënyrë efektive praktika mësimore gjithëpërfshirëse dhe të aksesueshme, duke siguruar një mjedis mësimor më të barabartë për të gjithë	-Numri i anëtarëve të stafit akademik të trajnuar	-Trajnerë në fushën e aksesueshmërisë dixhitale	-Autoritetet drejtuese / stafi administrativ	-Rezistencë ndaj ndryshimeve dhe pranimi të praktikave të reja
-Prezantimi i praktikave pedagogjike të aksesueshme dhe i teknologjive ndihmëse		-Numri i materialeve të kursit që	-Materiale trajnimi	-Koordinatori i programit të studimit	-Mungesë kohe për të marrë pjesë në trajnime për
-Hartimi i burimeve (udhëzues dhe manuale) me udhëzime të detajuara dhe këshilla për përdorimin				-Stafi i TIK-ut	

HAWKING

Shkollat e Arsimi dhe Teknologji
Për të Mësimdhënien dhe Teknologjinë

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

e mjeteve të aksesueshme në mësimdhënie	studentët, përfshirë ata me aftësi të kufizuara.	plotësojnë	Mbështetje	shkak të
-Mbështetje teknike për stafin akademik që përdor teknologji ndihmëse		standardet e aksesueshmërisë ë - Komentet pozitive nga stafi akademik -Përqindja e kërkesave për mbështetje teknike të zgjidhura me sukses brenda një afati të caktuar	-Mbështetje financiare për organizimin e trajnimeve, blerjen e pajisjeve dhe mirëmbajtjen e programeve të mbështetjes	detyrimeve të tjera

HAWKING

Shërbime të edukimit dhe trajnimit
për bizneset dhe institucionet

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

8.8. PRANIMI DHE ANGAZHIMI DIXHITAL

OBJEKTIVI: TË RRITET BESIMI DHE PRANIMI I TEKNOLOGJIVE DIXHITALE NGA STUDENTËT DHE STAFI AKADEMIK.					
Qëllimi për të rritur besimin dhe pranimin e teknologjive dixhitale nga studentët dhe stafi akademik njih faktin se rezistenca ndaj përdorimit të teknologjisë mund të jetë një pengesë e rëndësishme për inovacionin arsimor. Shumë përdorues, veçanërisht ata më pak të njohur me mjedisin dixhital, mund të shfaqin pasiguri ose frikë në lidhje me platformat e reja dhe metodat e mësimdhënies. Për më tepër, çështje të tilla si privatesia, siguria dhe mbikëqerja me informacion mund të gjenerojnë mosbesim dhe të pengojnë përvetësimin e plotë të mjeteve dixhitale.					

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
- Organizimi i workshop-eve dhe trajnimeve mbi përfitimet e mjeteve dixhitale për mësimdhënie dhe nxënie. - Prezentimi i shembujve të suksesshëm të përfshirjes dixhitale; - Krijimi i forumeve të hapura dhe sondazheve për ndarjen e përvojave dhe dhënien e komenteve mbi teknologjitë dixhitale. - Vendosija e kanaleve të rregullta për mbledhjen e feedback-ut.	Studentë dhe staf akademik të sigurt dhe të ndërgjegjësuar për përdorimin e përgjegjshëm të teknologjive dixhitale	- Numri i pjesëmarrësve në forumet e hapura dhe shkallë e përfundimit të sondazheve të feedback-ut. - Përmirësimi i nivelit të sigurisë dhe besimit pas trajnimeve dhe workshop-eve.	- Materiale trajnimi - Programe kompjuterike (software) - Pajisje teknologjike (hardware) - Mjedisë për zhvillimin e workshop-eve - Mjete sondazhi dhe platforma komunikim	- Koordinator i programit të studimit - Staf i TJK-ut - Shërbimet e mbështetjes për studentët	- Mungesë interesi nga pjesëmarrësit në fushatat ndërgjegjëse - Hezitim ndaj teknologjive të reja dhe shqetësime për privatesinë në lidhje me gjurmimin e përdoruesve

HAWKING

Ministria e Arsimit dhe Shkencave
Drejtoria e Arsimit dhe Shkencave

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

8.9. MONITORIMI DHE VLERËSIMI I VAZHDESHËM

OBJEKTIVI: TË VLERËSOHET PËRPARIMI NË PËRFSHIRJEN DIXHITALE DHE TË PËRSHTATEN STRATEGITË PËR TË GARANTUAR AKSESUESHMIËRI E FEFKTIVE.					
Qëllimi për të vlerësuar përparimin në përfshirjen dixhitale dhe për të përshtatur strategjitë me qëllim sigurimin e aksesueshmërisë efektive pasqyron nevojën për një qasje dinamike, ku zbatimi i teknologjive të reja dhe i praktikave pedagogjike gjithëpërfshirëse monitorohet dhe rregullohet në mënyrë të vazhdueshme. Progresi në aksesueshmërinë dixhitale nuk mund të trajtohet si një ngjarje e izoluar, por si një proces në zhvillim të pandërprerë, i cili kërkon rishikime dhe përshtatje periodike, në përputhje me sfidat dhe mundësitë që shfaqen.					
MASAT	REZULTATET E PRITSHME	REZULTATET E PRITSHME	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
-Hartimi i një kornize monitorimi me tregues të qartë	Cikël i vazhdueshëm vlerësimi dhe përshtatjeje për të siguruar përfshirje dixhitale progresive.	- Raporte të përfunduara auditimi dhe feedback i mbledhur	-Programe softuerike për sondazhe	-Autoritetet drejtuese Stafi i TIK-ut	-Mungesë burimesh për auditim të vazhdueshëm
-Zbatimi i auditimeve periodike dhe mbledhja e feedback-ut		-Numri i çështjeve të identifikuar gjatë auditimeve dhe shkalla e zgjidhjes së tyre	- Drejtues të grupeve të fokusit		-Rezistencë ndaj mbledhjes së të dhënave
-Përshtatje të strategjive bazuar në rezultatet dhe komentet e mbledhura			-Mjete vlerësimi për aksesueshmërinë		-Niveli i ulët i përgjigjeve të marra nga sondazhet

HAWKING

Shërbime dhe konsultime teknike dhe
përkrahje teknike dhe teknologjike

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

8.10. PARTNERITETE STRATEGJIKE

OBJEKTIVI: TË KRIJOHEN BASHKËPUNIME PËR TË ZGJERUAR QASJEN NË PAJISJE DHE SOFTUER TË AKSESUESHËM.

Qëllimi për krijimin e bashkëpunimeve për të zgjeruar qasjen në pajisje dhe softuer të aksesueshëm pasqyron nevojën për të bashkuar përpjekjet midis sektorëve të ndryshëm, me synimin për të mundësuar një infrastrukturë dixhitale gjithëpërfshirëse në institucionin asimor. Aksesueshmëria dixhitale nuk mund të varet vetëm nga burimet e brendshme të institucionit, dhe është thelbësore të krijohen dhe forcohen partneritete që mund të ofrojnë mbështetje teknike, pajisje, financim dhe ekspertizë për të siguruar që të gjithë studentët të kenë mundësi të barabarta në mjedisin dixhital.

MASAT

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
-Identifikimi i partnerëve potencialë (oqja, kompani teknologjike, organizata kombëtare dhe ndërkombëtare)	Zgjerimi i burimeve dixhitale dhe i rrjetit mbështetës nëpërmjet partneriteteve strategjike.	-Numri i partneriteteve të krijuara -Shuma e mbështetjes financiare ose teknike të siguruar	Rrjet bashkëpunimi	Stafi administrativ	-Vështirësi në gjetjen e partnerëve të interesuar -Vështirësi në sigurimin e partneriteteve -Pengesë burokratike
-Hartimi i marrëveshjeve të bashkëpunimit me partnerët e identifikuar për sigurimin e pajisjeve me kosto të përballueshme					
-Ndarja e praktikave më të mira					
-Organizimi i aktiviteteve dhe workshop-eve të përbashkëta					

HAWKING

Strategjia e Qendrueshmërisë dhe Zgjerimit
Në Sektorin e Arsimit dhe Shkencave

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

8.11. QËNDRUESHMËRIA DHE ZGJERIMI

OBJEKTIVI: TË SIGUROHET VAZHDIMËSIA DHE ZGJERIMI I PRAKTIKAVE TË AKSESUESHMËRISË DIXHITALE NË KONTEKSTE TË TJERA.

Qëllimi për të garantuar vazhdimësinë dhe zgjerimin e praktikave të aksesueshmërisë dixhitale pasqyron nevojën për të siguruar që arritjet e deritanishme të mos ndërpriten nga kufizimet financiare, ndryshimet institucionale apo mungesa e angazhimit. Krijimi i një ekosistemi të qëndrueshëm nënkupton vendosjen e një kulture të aksesueshmërisë dixhitale brenda institucionit arsimor dhe zgjerimin e saj në institucione dhe rrjete të tjera arsimore, duke forcuar ndikimin pozitiv të përfshirjes dixhitale.

MASAT

MASAT	REZULTATET E PRITSHME	TREGUESIT E SUKSESIT	BURIMET E NEVOJSHME	PËRGJEGJËSIT	RREZIQET DHE SFIDAT
- Hartimi i një plani afatgjatë për qëndrueshmëri, duke përfshirë strategjitë e financimit - Dokumentimi dhe shpërndarja e përvojës së fituar me universitete dhe rrjete të tjera arsimore - Propozimi i ndryshimeve në politika për të përmirësuar aksesueshmërinë dixhitale	Qëndrueshmëria e nismave dhe zgjerimi i programit në kontekste të reja arsimore.	- Dokumentimi i planit afatgjatë - Raporte me ndikim pozitiv - Përsëritje e suksesshme e projekteve në kontekste të tjera	Burime financiare për të mbështetur vazhdimësinë dhe zgjerimin e projektit	Autoritetet drejtuese Koordinatori i programit të studimit	Mungesë burimesh dhe angazhimi për zgjerimin e nismës

9) PËRFUNDIME TË PËRGJITHSHME DHE REKOMANDIME

Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale përfaqëson një instrument strategjik thelbësor për orientimin e politikave publike dhe veprimeve konkrete që synojnë përfshirjen dixhitale dhe aksesueshmërinë dixhitale në arsimin e lartë. Si një plan strategjik, ky dokument përshkruan një grup të qartë udhëzimesh dhe masash që ndihmojnë Institucionet e Arsimit të Lartë (IAL) të përballojnë tranzicionin dixhital në mënyrë gjithëpërfshirëse, duke garantuar që studentët me aftësi të kufizuara të kenë qasje të plotë në teknologjitë arsimore dhe mjediset virtuale të të nxënit. Në cilësinë e një reference teorike dhe operative, ky Plan Veprimi përbën një strukturë të menduar në funksion të veprimit, që i shndërron konceptet në hapa konkretë. Ai fokusohet në përmirësimin e aksesueshmërisë dixhitale, optimizimin e burimeve ekzistuese dhe krijimin e strukturave të reja mbështetëse brenda universiteteve, duke modernizuar mjetet dhe praktikat mësimore për t'iu përgjigjur nevojave të larmishme të studentëve. Me fjalë të tjera, ky dokument nuk është thjesht një deklaratë qëllimesh, por një strategji e strukturuar që ndihmon vendimmarrësit të identifikojnë pengesat, të përcaktojnë prioritetet dhe të zbatojnë ndryshime të qëndrueshme që forcojnë përfshirjen dhe aksesueshmërinë dixhitale në arsim.

Në rajonin e Ballkanit Perëndimor, rritja e dixhitalizimit në arsim ka nxjerrë në pah pabarazi të thella – të ashtuquajturat “ndarje dixhitale” – të cilat kufizojnë aksesin e barabartë në arsim dhe mund të rrezikojnë suksesin akademik të studentëve, me ndikim edhe më të theksuar tek studentët me aftësi të kufizuara. Plani i Veprimit është hartuar posaçërisht për të zbutur këto barrierë sistemike. Ai propozon zgjidhje të drejtpërdrejta për çështje kritike si: mungesa e aksesueshmërisë dixhitale në platformat dhe përmbajtjet arsimore; efektiviteti i kufizuar i metodave pedagogjike për t'iu përgjigjur nevojave specifike të studentëve me aftësi të kufizuara; si dhe pamjaftueshmëria e strukturave mbështetëse institucionale. Duke i adresuar

këto sfida, dokumenti shërben si një mjet për të nxitur barazinë dhe për të zgjeruar mundësitë arsimore, duke siguruar që transformimi dixhital të mos përjashtojë ata me nevoja të veçanta, por të shërbejë drejtësisht për të gjithë studentët. Në këtë mënyrë, Plani i Veprimit luan një rol qendror në reduktimin e pengesave me të cilat përballen studentët me aftësi të kufizuara, në krijimin e një fushe të barabartë arsimore dhe në promovimin e pjesëmarrjes së plotë akademike.

Një tjetër kontribut kyç i Planit të Veprimit është theksimi i bashkëpunimit ndërsektorial si një shtyllë themelore për zbatimin efektiv. Dokumenti njeh faktin se aksesueshmëria dixhitale nuk mund të mbështetet vetëm në burimet e brendshme të secilit institucion; përkundrazi, është thelbësore të ndërtohen partneritete strategjike ndërmjet institucioneve të arsimit të lartë, organizatave të shoqërisë civile, sektorit të teknologjisë dhe aktorëve të tjerë, me qëllim krijimin e një ekosistemi gjithëpërfshirës. Duke krijuar partneritete ndërmjet sektorëve të ndryshëm – përfshirë OJQ-të, organizatat mbrojtëse të të drejtave të personave me aftësi të kufizuara, kompanitë e teknologjisë dhe agjencitë shtetërore – Plani i Veprimit siguron akses në mbështetje teknike, pajisje, financim dhe ekspertizë të nevojshme për të garantuar mundësi të barabarta në të nxënit dixhital për të gjithë studentët. Përmes marrëveshjeve të bashkëpunimit dhe ndarjes së iniciativave më të mira, Plani krijon një rrjet të gjerë mbështetës që garanton zbatueshmërinë dhe qëndrueshmërinë e masave të propozuara. Kjo qasje bashkëpunuese jo vetëm që maksimizon ndikimin e përpjekjeve për aksesueshmëri, por gjithashtu forcon shkëmbimin e njohurive dhe nxit inovacionin, duke rritur gjasat për sukses në krijimin e mjediseve arsimore më të aksesueshme. Në thelb, bashkëpunimi ndërmjet universiteteve, shoqërisë civile dhe sektorit të teknologjisë, i promovuar nga Plani i Veprimit, është forca shtytëse pas ndryshimit të qëndrueshëm, duke siguruar që përfshirja dixhitale të ndiqet në mënyrë të përbashkët dhe të koordinuar.

Falë zbatimit të tij praktik, Plan i Veprimit pritet të ketë një ndikim të rëndësishëm në modernizimin e arsimit të lartë në Ballkan, veçanërisht në Shqipëri, Mal të Zi dhe Bosnje-Hercegovinë, vende që ndajnë sfida të përbashkëta në këtë drejtim, duke lehtësuar përfshirjen dhe suksesin akademik të studentëve me aftësi të kufizuara gjatë kalimit drejt arsimit të lartë, nëpërmjet përmirësimit të aksesueshmërisë, krijimit të strukturave mbështetëse të përshtatura dhe integritit të teknologjive ndihmëse.

Këto shtete janë përballur me pengesa të tilla si infrastruktura dixhitale e kufizuar, mungesa e burimeve të përshtatura dhe iniciativa për përfshirje që shpesh kanë qenë të fragmentuara.

Projektet e mëparshme të ndërmarra për të përmirësuar arsimin gjithëpërfshirës në rajon, si formimi i stafit akademik në fushën e TIK-ut dhe zhvillimi i platformave të të mësuarit në distance, kanë dhënë rezultate të kufizuara, kryesisht për shkak të mungesës së integritit sistematik ndërmjet iniciativave të ndryshme. Pikërisht këtu Plan i Veprimit shndërrohet në një katalizator ndryshimi: ai mbush boshllëqet ekzistuese përmes një kornize të strukturuar procedurash dhe kërkesash që promovojnë integrimin e teknologjisë dixhitale dhe teknologjive arsimore si mjete për forcimin e arsimit të lartë gjithëpërfshirës. Në vend të ndërhyrjeve të izoluara, ky dokument orienton një reformë kohezive, të përputhshme me praktikatat më të mira ndërkombëtare në fushën e aksesueshmërisë dixhitale. Përmes zbatimit të rekomandimeve të Planit të Veprimit, universitetet në Shqipëri, Mal të Zi dhe Bosnje-Hercegovinë do të jenë më të përgatitura për të modernizuar sistemet e tyre arsimore, duke integruar teknologji të aksesueshme, përmirësuar aftësitë dixhitale të stafit akademik dhe studentëve, si dhe krijuar mjedise mësimore të përshtatura për të gjithë. Zbatimi i qëndrueshëm i Planit të Veprimit pritet të nxisë modernizimin e arsimit të lartë në këto vende, të mbyllë boshllëqet ekzistuese dixhitale dhe të afrojë sistemet e tyre me standardet evropiane për arsim gjithëpërfshirës dhe cilësor.

Plani i veprimit për tranzicionin dixhital gjithëpërfshirës dhe aksesueshmërinë dixhitale

Në fund të fundit, sukcesi afatgjatë i veprimeve të propozuara në Planin e Veprimit do të varet nga angazhimi i vazhdueshëm dhe i qëndrueshëm i qeverive dhe institucioneve akademike në rajon. Është thelbësore që ndryshimet e ndërmarra të mbijetojnë përtej kohëzgjatjes së projekteve të veçanta, duke garantuar vendosjen e një kulture të qëndrueshme të aksesueshmërisë dixhitale brenda sistemeve të arsimit të lartë. Vetë Plani i Veprimit nënvizon nevojën për vazhdimësi dhe zgjerim të praktikave të aksesueshmërisë dixhitale, duke siguruar që përparimi të mos ndërpritet nga kufizimet financiare, ndryshimet institucionale apo mungesa e angazhimit të aktorëve kryesorë. Për të arritur këtë qëndrueshmëri, kërkohen politika publike të konsoliduara, investime të mjaftueshme dhe vullnet politik i fortë për të integruar udhëzimet për aksesueshmëri në strukturat e përhershme arsimore. Qeveritë e Shqipërisë, Malit të Zi dhe Bosnje-Hercegovinës, në veçanti, luajnë një rol vendimtar në miratimin dhe mbështetjen e këtij Plani si një udhëzues zyrtar, në përputhje me planet kombëtare për arsimin dixhital dhe në inkurajimin e IAL-ve për të zbatuar strategjitë përkatëse. Unjvitetet, nga ana e tyre, duhet të përfshijnë këto praktika në qeverisjen e brendshme dhe në planifikimin strategjik afatgjatë, duke garantuar formim të vazhdueshëm, përditësim teknologjik dhe monitorim të rregullt të përparimit. Vetëm përmes një angazhimi të tillë të qëndrueshëm, një aleancë afatgjatë ndërmjet politikëbërësve dhe komunitetit akademik, mund të lulëzojnë iniciativat për aksesueshmërinë dixhitale dhe të zhvillohen vazhdimisht, duke u bërë një pjesë e pandarë dhe e përhershme e peizazhit arsimor.

Në një kuadër më të gjerë, Plani i Veprimit për Tranzicionin Dixhital Gjithëpërfshirës dhe Aksesueshmërinë Dixhitale mund të përfaqësojë një instrument me të vërtetë transformues për rajonin e Ballkanit. Duke i përkthyer aspiratat në veprime konkrete dhe duke nxitur një vizion të përbashkët për përfshirjen, ai hap rrugën drejt zhvillimit të një mjedisi arsimor vërtet gjithëpërfshirës, ku të gjithë studentët, pavarësisht aftësive të tyre, të mund të përfitojnë plotësisht nga mundësitë e epokës dixhitale. Rëndësia e këtij dokumenti udhëzues qëndron

pikërisht në qasjen e tij integruese dhe novatore: ai bashkon parimet e barazisë, bashkëpunimit dhe qëndrueshmërisë, duke u ofruar vendeve si Shqipëria, Mali i Zi dhe Bosnje-Hercegovina një plan realist dhe të zbatueshëm për të avancuar drejt një sistemi arsimor të lartë modern dhe të drejtë. Duke parë drejt së ardhmes, trashëgimia e pritshme e këtij Plani është konsolidimi i një kulture përfshirjeje dixhitale në arsimin e lartë të Ballkanit, një kulturë që do të mund të mbijetojë dhe të përshtatet ndaj sfidave të ardhshme, duke garantuar që tranzicioni dixhital në arsim të ndodhë në mënyrë vërtet gjithëpërfshirëse dhe të sjellë përfitime për të gjithë, pa përjashtim.

10) REFERENCA

CAST. (2018). *Universal design for learning guidelines*. Retrieved from www.cast.org

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2024). *Inclusive digital education*. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Retrieved from <https://www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-digital-education>

Publications Office of the European Union. (2021). *Digital education action plan 2021-2027*. Publications Office of the EU. Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>

Publications Office of the European Union. (2022). *Compendium on digital inclusion in education*. Publications Office of the EU. Retrieved from <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08f98a36-c054-11ec-b6f4-01aa75ed71a1>

UNESCO. (2015). *Education 2030: Incheon declaration and framework for action for the implementation of sustainable development goal 4*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656>

World Wide Web Consortium (W3C). (2021). *Web content accessibility guidelines (WCAG) 2.2*. Retrieved from <https://www.w3.org/TR/WCAG22/>

Funchal, February 28th, 2025

Person Responsible for the Preparation of the Deliverable:

Arnaldo José Dinis Fonseca, PhD

Assistant Professor

University of Madeira (UMa)

Faculty of Social Sciences – Department of Educational Sciences

Liliana Maria Gonçalves Rodrigues de Góis

Associate Professor with aggregation

Hawking Project Local Coordinator

University of Madeira (UMa)

Faculty of Social Sciences – Department of Educational Sciences